

RDEČI PRAPOR

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10-40 K, za pol leta 5-20 K, za četrt leta 2-60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna pet-črtna, (širina 71 mm) 20 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in razglasi 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Ljubljanski volilci!

Pomemben je dan, ki jutri napoči, važna je volitev, ki jo imate jutri opraviti. Na popolnoma novi, doslej še ne preizkušeni podlagi Vam je voliti nov občinski svet, ki ima v Vašem imenu poslovati tri leta. Preden stopite na volišče in odločite s svojimi glasovi smer občinskega gospodarstva ne le za triletno dobo, ampak morda za do- gledno bodočnost, Vas prosimo, da še enkrat trezno premislite položaj in storite sklep po resnem, vsestranskem preudarku. Za marsikaterega volilca, ki je dostopen vsako- vrstnim sugestijam, bo to pač že nekoliko težko, zakaj ta volilni boj se je vodil s tako silno strastjo, da so doneče in bobneče fraze, pomešane s krepkimi psovskami, že mar- sikomu skalile vid in ne bi se bilo čuditi, če bi bile premotile mnogo glav, ki se rade udajajo tuji pameti. Čim više pa je doslej kipela strast, tem nujnejša je v zadnji uri razsodnost in preudarnost.

Volili bomo na podlagi novega volilnega zakona, ki je bil Ljubljani v kranjskem deželnem zboru vsiljen. Ta volilni red je plod dvojnega semena:

Starih liberalnih grehov in klerikalne poželjivosti.

Kdor le količkaj pozna in razume politične račune, mu je jasno, da je klerikalno večino v deželnem zboru pri sestavljanju ljubljanskega občinskega volilnega reda vodilo le eno načelo: Pribaviti klerikalni stranki čim več mandatov in, če mogoče, večino v ljubljanski mestni upravi. Kar je v volilnem redu dobrega in modernega, ni bilo sklen- njeno zaradi dobrote in modernosti, ampak zaradi koristi, ki jo pribavi tudi klerikalcem. Proporcni sistem ni bil vpeljan v prid drugim manjšinam, ampak le zato, ker zagotavlja klerikalcem, da se jim ne izgubi noben glas. Tam kjer pričakuje večine, v občinah po deželi, niso hoteli vpeljati proporcije. Pomnožili so število volilcev, a poskrbeli so, da vendar vzamejo delavstvu čim več glasov; zato so sklenili pogoj triletnega bivanja v občini. Dali so delavcem volilno pravico v tretjem razredu, a obenem so vse volilce prvega in drugega razreda uvrstili z drugim glasom v tretji razred, da oslabe delavsko moč. Vse so prikrojili tako, da iztlačijo za svojo stranko čim več koristi in da si izkri- čijo pot do večine vsaj za bodočnost.

Toda klerikalna stranka ne bi bila nikdar mogla izvesti tega atentata na napredni značaj Ljubljane, če ji ne bi bila liberalna stranka pripravila tal. Glavni greh liberalne stranke je njena stara protidemokratska sebičnost, ki jo je ovirala, da ni sama izvedla boljše reforme, dokler je bil čas. Od leta 1896. je socialno demokratična stranka nepre- nehoma zahtevala razširjenje volilne pravice. Ali več kakor deset let je bila njena za- hteva glas vpijočega v puščavi. Ko je liberalna stranka odločala v kranjskem deželnem zboru, bi bila lahko napravila volilno reformo po svoji volji. In če bi bila takrat vpe- ljala volilni red, ki bi bil bolj demokratičen in vsled tega bolj pravičen od sedanjega, bi ga klerikalna stranka kljub svoji sedanjosti moči v deželnem zboru ne mogla poslabšati.

Pred sodbo ljudstva sta torej

klerikalna in liberalna stranka

enako krivi sedanjega volilnega reda, ki je s svojimi omejitvami in klavzulami nedemo- kratičen, nepravičen in nazadnjaški.

Toda sedaj imamo zakon, kakršen je. Voliti moramo po njegovih določbah in na tej podlagi, ki nam je vsiljena, moramo gledati, da dosežemo čim večji uspeh za ljub- ljansko prebivalstvo.

Kako ga dosežemo?

Priporočamo Vam, da glasujete

za socialno demokratične kandidate.

Mislimo na to, da po veljavnem volilnem redu ne volimo oseb temveč stranke. Samo tisti kandidatje, samo tiste liste, ki so jih stranke predlagale, se smejo voliti. Za- torej je vprašanje:

Kaj je in kaj hoče socialna demokracija?

Tisti časi, ko se je socialnim demokratom lahko podtikalo vsako grozodejstvo, so tudi pri nas minuli. Vendar pa je o načelih in namenih te stranke še mnogo nejasnosti. Volilci pa naj ne gredo na volišče s predsodki, temveč s treznim razumom. In če jim priporočamo volitev socialnih demokratov, se zavedamo, da to lahko predlagamo z mirno vestjo, s prepričanjem, da je taka volitev koristna ogromni večini ljubljanskega prebivalstva.

Občina bi po svojem bistvu morala biti velika organizacija prebivalstva, občinski svet pa njen odbor. Namen te organizacije je blagostanje njenih članov. Dosledno bi iz občinske uprave moralo biti izključeno vsako klikovstvo in vsi sebični nameni bi se morali umakniti interesom splošnosti.

Sedanja občina se še izdaleč ne vjema s tem idealom. Socialna demokracija pa hoče, da se občina prelevi v tako organizacijo. Zato je njena glavna, načelna zahteva

splošna in enaka volilna pravica s proporcni sistemom

tudi za občino. Samo s tako volilno pravico se more uveljaviti enakopravnost vseh občanarjev in postaviti uprava na demokratičen temelj. To pa je pogoj za demokrati- ziranje našega javnega življenja sploh, zakaj samo na demokratične občine se more opi- rati demokratična dežela in demokratična država. Zato bo resnično

demokratično misleč volilec

volil socialno demokratično.

V občinskem svetu, kakršenkoli že bo, hoče socialna demokracija postaviti soci- alno delo na prvo mesto. Samo ob sebi se to razume, ker je občina socialno telo, in so vsled tega njene socialne naloge najvažnejše. Socialno delo obsega vsestransko po- speševanje blagostanja občanarjev, predvsem materialnega blagostanja.

Socialna demokracija ni izključno stranka gmotnih interesov. Njen smoter je mnogo višji. Ona je eminentno kulturna stranka, katero navdaja vroče hrepenenje po najobsež- nejšem duševnem napredku, po oplemenitvi, po pribavi najvišjih kulturnih užtkov, katerih bodi deležen ves narod brez izjeme.

Toda gmotna skrb je največji sovražnik kulture. Stradanje in idealizem se ne zdru- žujeta izlepa. Zato se socialna demokracija predvsem bojuje proti največjemu sovražniku človeštva in človeškega napredka, proti materialni bedi, glavnemu vzroku kulturne bede.

Občina ni edini faktor, ki more zboljšati položaj prebivalstva, pač pa je v tem pogledu važen faktor. Če ne more kratkoma izpremeniti gospodarskih razmer sedanje družbe, vendar lahko mnogo stori v svojem delokrogu, da jih vsaj zboljša.

Dolžnost občinskega sveta je skrbeti, da se v občini pomnože prilike za zaslužek.

Pospeševati mora vse, kar more služiti temu namenu, nastopati pa mora tudi pri drugih faktorjih, ki imajo odločati o takih vprašanjih. Preveč bi bilo, ako bi hoteli na- števati vse primere, v katerih se to lahko zgodi. A jasno je, da je delokrog občinskega sveta v tem oziru zelo širok. Občina lahko sama snuje produktivna podjetja, ki dajejo duševnim in ročnim delavcem priliko za zaslužek, pomnožujejo prebivalstvo in dajejo tudi obrti in trgovstvu možnost, da se vsled tega razvija. V tem zmislu občina lahko tudi posreduje pri deželi in pri državi. Čim bolj si na ta način odpira nove vire dohodkov, tembolj lahko razbremeni svoje občanarje.

V boju zoper draginjo

se občini odpira široko polje, kjer je doslej še skoraj povsem nezorana ledina. Če hoče občina biti prava zastopnica svojih članov, se ne sme ustrašiti nobenega koraka, ki omogoči prebivalstvu cenejše življenje. Predvsem važno je tu vprašanje živil in stanovanj. Privatna špekulacija se seveda ne ozira na socialne interese; njen smoter je dobiček in čim več ga more doseči, tem ljubše ji je. Ogromna večina prebivalstva je žrtev te špe- kulacije. Občina pa ima nalogo ne oziraje se na njene interese ščititi prebivalstvo. Resna dolžnost občinske uprave je ureditev aprovizacije tako, da ni na trgu nikdar pomanj- kanja živil in da se cene regulirajo v interesu občanarjev. Zgradba tržnice je pereče vprašanje, ki se mora rešiti čim prej. Storit se morajo vsi koraki, ki omogočajo, da dobiva prebivalstvo svoje potrebščine čimbolj mogoče iz prve roke, da ne bo prisiljeno na svojo škodo dajati profite trojnimi in še številnejšim prekupovalcem.

Kjer posredovalna sredstva ne zadostujejo, pa mora občina sama

nastopiti kot podjetnik,

pa v svoji režiji dobavljati oziroma izdelavati živila ter jih prebivalstvu oddajati za cene, ki so primerne produkcijskim stroškom. V mnogih krajih so občine s socialistično upravo storile to z najboljšim uspehom. Vse dobre izkušnje pa morajo tudi ljubljanski občini biti nauk, da jih posnema.

Svojo pozornost mora občinska uprava posvetiti tudi stanovanjskemu vprašanju. Pomanjkanje stanovanj in draga najemnina so v resnici poglavitno veliko število ljudi, ki bi po svojem poklicu in po svojih potrebah morali stanovati v Ljubljani, iz mesta v okolico. Škodo imajo dotični prebivalci, ki porabijo velik del svojega pičlega časa za dolga pota, pa ne morejo uživati marsičesa, kar daje le mesto zlasti v kulturnem oziru. Škodo imajo njih otroci, ker se šolstvo na deželi pač razlikuje od šolstva v mestu. Škodo pa imajo tudi obrtniki, ki bi lahko imeli več dela in razširili svoje obrti, če bi bilo mestno prebivalstvo številnejše. In škodo ima vse mesto, ker mora z manjšim šte- vilom prebivalstva zaostajati v razvoju.

V svojem interesu mora torej mestna občina skrbeti, da se izboljšajo stanovanjske razmere. Naloga je mnogo lažja, nego bi se zdelo na prvi pogled, zakaj stanovanjsko vprašanje je v sedanjih dneh skoraj svetovno vprašanje, s katerim se bavi znanost, razne korporacije in tudi mnogoštevilne občine. Vsled tega ni v njem nobenih skrivnosti; ogromna literatura nas poučuje o eksperimentih in o uspehih, ki so se dosegli drugod, pa je zato le treba vestnega študija, da se tudi v Ljubljani dosežejo uspehi. Socialna demokracija zahteva, da stori občina v tem oziru vse, kar je v njenih močeh, ne da bi se ozirala na sebične želje maloštevilnih posameznikov, denarnih magnatov, ki gledajo povsod le na svoj profit.

Ker je zdravje najdragocenejše blago človeka, mora občina posvetiti svojo paž- njo tudi

javnemu zdravstvu

in higienskimi zahtevami naše dobe. Več je v tem oziru doslej zanemarjenega nego stor- jenega in socialna demokracija odločno zahteva, da se mora to čimprej urediti.

V kulturnem oziru je pač najvažnejše

šolstvo.

Nikakor ni dovolj, če je v mestu le toliko ljudskih šol, da pridejo vsi šole obvezni otroci pod streho, ampak treba jih je toliko, da se vsak učitelj lahko resno bavi z vzgojo in izobrazbo vseh otrok. Treba je pa tudi zagotoviti učni uspeh s tem, da se otroci obvarujejo slabosti, ki onemogoča mlademu duhu potrebno pozornost in svežost ter mu brani sprejemanje naukov. Tudi najboljši učitelj ne more delati čudežev, če pri- hajajo otroci prezebljeni in izstradani v šolo. Zato zahteva socialna demokracija, da se na- stavi zadostno število šolskih zdravnikov, da se uredi šolske kopelji in da se uvede tudi prehramba šolskih otrok. Naša mladina je naša najdragocenejša last in nič ne sme biti predrago, kar je potrebno, da se ohrani duševno in telesno zdrava ter sposobna za raz- voj vseh dobrih lastnosti.

Otrokom ljudstva na mora postati dostopno tudi višje šolstvo. Pravi demokratizem zahteva, da izginijo predprave na kulturnem polju. Ne premoženje staršev, ampak spo- sobnosti otrok imajo biti merodajne za uživanje višjega uka. Tudi otrokom delavnega, a siromašnega ljudstva mora biti odprta pot do vse izobrazbe, ki je primerna njihovi nadarjenosti.

Občina ima deloma sama neposreden vpliv na učne zavode, posredno pa lahko vpliva tudi na deželno in državno šolstvo. Ta vpliv mora porabiti v tem zmislu, da se najprej poskrbi za tisti pouk, ki je potreben za praktično življenje. Brigati se ima torej v prvi vrsti za ljudske, potem za razne strokovne šole. Tem imajo slediti humanistični in višji znanstveni zavodi.

Prebivalstvo pa sme od svoje občinske organizacije tudi zahtevati, da pospešuje vse njegove

kulturne interese.

Občina ne sme biti indiferentna napram znanosti in umetnosti in mora skrbeti, da postane vse prebivalstvo čimbolj deležno vseh kulturnih plodov.

V čisto razrednih vprašanjih mora občina stati na najnaprednejšem stališču in v vsakem oziru varovati

pravice slabejših,

če je treba tudi proti močnejšim. Predvsem mora sama v svojem delokrogu socialno delovati. Razmere svojih uslužbencev in delavcev, naj pripadajo tej ali oni kategoriji, mora urediti tako, da jim bo omogočeno dostojno življenje. Njena socialna briga pa mora obsegati tudi tiste uslužbence in delavce, ki so le posredno odvisni od občine. Pri naročbah in pri oddajanju dela za občino mora ta postaviti pogoje zaradi plač in del- lovnih razmer, ki se vjemajo z odnosnimi določbami delavskih organizacij.

Volilci! Volilke!

Nobena stranka Vam ne more podati tako jasnega programa kakor socialna demokracija. Otrsite se sugestije fraz, s katerimi Vas obdelavajo nasprotniki, zavedite se, da je občinski svet

gospodarsko upravna instances,

da on sploh ne rešuje nacionalno političnih, verskopoličnih in sploh takih političnih vprašanj, ki se o njih odločuje v parlamentu in v delegacijah, da torej vsa tista razburjena in razburilna agitacija nasprotnikov sploh nima pomena za občinske volitve, ampak je uprizorjena le zato, da bi pozabili,

zakaj pravzaprav gre pri teh volitvah.

Program, ki Vam ga razvija socialna demokracija, je stvaren in resen; za devetdeset odstotkov ljubljanskega prebivalstva je to

Volilci! Volite jutri soc. demokratično, da boste imeli v novem obč. svetu neodvisne zastopnike!

Ivan Grohar.

V deželni bolnišnici v Ljubljani je v sredo ob 1/212. ponoči umrl slikar Ivan Grohar za jetiko. Že nekaj časa je bilo znano, da ni nobenega upanja več za ozdravljenje. Vendar je pričakovana vest o njegovi smrti učinkovala kakor strašen udarec. Za slovensko umetnost je to izguba, ki jo je ta hip komaj mogoče oceniti. Šele od tega časa, ko so Grohar, Jakopič, Jama začeli delati, se more resno govoriti o slovenski upodabljalnosti, šele od tega časa more naše slikarstvo tekmovati s svetovno umetnostjo. Grohar je z velikim uspehom razstavljal svoje slike ne le v domovini, ampak tudi v Benetkah, v Londonu, na Dunaju, v Pragi, Krakovu, Beogradu in Zagrebu ter je s svojimi deli razširjal ime slovenske kulture daleč naokrog. Bil je pravi umetnik, ki je znal zajemati iz svojega lastnega bogatega zaklada, originalen slikar jasnih, veliko obzorje obsegajočih oči, mojster impresionistične tehnike, v kateri se pa nikdar ni zatajevala njegova osebnost. Ali tudi on je izkusil resničnost starega pregovora, da »nihče ni prerok v domovini«. Domača javnost ga je šele takrat začela bolj upoštevati, ko je razstava »Savanov« na Dunaju v Miethkejevem salonu dosegla veliko priznanje kritike. Takrat je postal »Naše gore liste«. Pri vsem tem je bilo Groharjevo življenje mučenstvo v pravem pomenu besede, polno trpljenja in najnavadnejšega stradanja. A vse nepopisne bridkosti niso mogle zlomiti njegovega idealizma, dokler ga ni strla uničevalka in rešiteljica smrt.

Včeraj so ga pokopali. Bodi mu zemlja, ki mu živemu ni hotela biti milostna, mrtvemu lahka.

Državnozborski volilci!

April gre h koncu, doba volilne agitacije za državni zbor se hitro skrajšuje, nenedoma bomo stali pred odločitvijo. Ne sme se torej izgubljati čas, ampak treba je storiti vse, da bomo pripravljene, ko pride ura. Sedaj gre pred vsem za to, da se ne zamudi pregled volilskih imenikov in eventualno potrebne reklamacije.

V zadnji številki smo razložili, kakšne naloge imajo v tem oziru organizacije, zaupniki in volilci sami. Danes upozorjamo vse pristaje, naj tisti članek natančno prečitajo in naj nam naznanjajo tiste občine, v katerih so imeniki razgrnjeni.

Potem je treba paziti, da se ne zamudi 14dnevna reklamacijska doba. Nihče se ne sme zanašati, da se bodo drugi brigali za njegove interese. Kdor si hoče zagotoviti volilno pravico, mora sam skrbeti, da ne ostane brez nje.

Treba pa je volilske imenike pregledati tudi, če niso v njih neupravičeni vpisi. Dostikrat se zgodi, da ostanejo v imenikih osebe, ki so že mrtve, ki so se izselile ali ki so iz tega ali onega razloga izgubile volilno pravico. In nič nenavadnega ni, da potem mriči ali pa v Ameriki živeti ljudje glasujejo.

Z volilskimi imeniki in z reklamacijami se torej začena prvi in najvažnejši del volilne agitacije. Glasovi, ki se tukaj izgube, se sploh ne morejo več nadomestiti.

Zaupniki imajo resno nalogo, da upozorjajo volilce na to njihovo dolžnost, ter da jih podpirajo z dobrim svetom. Ne zatajujmo si, da je med ljudstvom politična nevednost še jako velika in ravno to najbolj izkoriščajo naši nasprotniki. Nešteti volilci ne poznajo podrobnosti volilnega zakona, ne vedo, kaj z volilskimi imeniki, kaj so reklamacije, kako se reklamira. Če zaupniki ne opravijo tega dela, ga nihče ne bo opravil.

Torej ne zamudite! Petdeset odstotkov vsega volilnega uspeha je odvisno od dela, ki ga opravite sedaj!

Biti socialni demokrat, mora biti v boju delavčev ponos!

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nič nas ne tišči v želodcu, nobenih bolečin, odkar jemljemo Fellerjeve odvajajoče rabarbarne praške z znamko »Elsapillen«. Pravimo Vam iz izkušnje, poskusite jih tudi Vi, urejujejo blatenje in pospešujejo prebavo. 6 škatlic franko 4 K. Izdeluje jih le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 252 (Hrvatsko).

edini koristni program.

Samo izvrševanje tega programa more ozdraviti naše javne razmere in zavesti vanje tisto stvarnost,

ki je popolnoma izginila v gnusnih, vsako resnost ubijajočih, vsak napredek ovirajočih, vso kulturo naroda uničujočih osebnih bojih, sestajajočih se iz grobih psov, nizkotnega zmerjanja, vzajemnega blatenja.

Volilci! Volilke!

Če hočete, da pride v občinski svet svežeji zrak, resnejši duh in stvarno delo, tedaj oddajte jutri svoje glasove za socialno demokratične liste!

Politični odsevi.

Mehikanska vstaja.

Med vlado in vstaji v Mehiki se je po posredovanju Severne Amerike uvedlo pogajanje, da bi se sklenilo premirje, kateremu naj bi sledil mir. S tem je priznано, da so vstaji dosegli velik uspeh: Vlada obravnava z njim kakor s tujo silo in sprejema od vstavev pogoje.

Vse to se godi, dasi prihajajo iz Mehike tudi nekatere za vstaje neugodne vesti. Tako poročajo, da je eden njihovih voditeljev Garcia prestopil mejo, odložil orožje in se vdal ameriškimi četami. Okolico mesta Agua Prieta so vstaji zapustili ter so se umaknili proti jugu v gorovje. Toda od zapadne strani so prišle druge čete upornikov, ki so se združile z njimi.

Glavna tarča vstaje je stari predsednik Porfirio Diaz, od katerega zahtevajo uporniki brezpogojno, da odstopi. Porfirio Diaz si je pridobil za deželo nedvomno zasluge s tem, da je dolga leta uspešno odbijal poizkuse ameriške vlade, ki se je na vse načine trudila spraviti Mehiko v odvisnost in pod svoj vpliv. Mahinacijam ameriških velekapitalistov se je pa zadnji čas posrečilo streti gospodarsko neodvisnost Mehike. Ta ima namreč v Evropi stare dolgove, čez katere je bil že takorekoč napravljen križ. Niti obresti se niso več plačevale in upniki sploh niso več pričakovali, da dobe še kdaj kak vinar svojega kapitala. Ali naenkrat je Amerika nastopila kot »prijateljica« in pokroviteljica Mehike in jo »prijazno« prisilila, da uredi z njeno pomočjo svoje finančne razmere. Mehikanska vlada se je branila, dokler je šlo, ali kapitalizem ima mnogo sredstev, da razbije tak odpor. Vsa stvar se je končala tako kakor razne kreditne kupčije na borzi; evropski upniki sicer niso dobili pravzaprav nič, ampak Mehika je sedaj dolžnica Amerike. Gospodarska odvisnost pa je v naši dobi začetek vsake odvisnosti.

Če je bila ta politika pravi povod ali le preteza vstaje, bo nekoliko težko razsoditi. Smoter vstaje je na vsak način ta, da postane Madero predsednik republike. On pa se med ljudstvom opira na nezadovoljnost kmečkega prebivalstva, ki je v bedi zaradi pomanjkanja zemlje. V mnogih krajih so veleposestniki spravili ogromna zemljišča v svojo last, pa nočejo prodati niti pedi, ampak gledajo, da bi še bolj povečali svojo posest. Kmečko prebivalstvo se vsled tega boljbolj pogreza v bedo, njegova razburjenost narašča od dne do dne in vodje vstave, ki jim obljubujejo, da bodo razdelili velika posestva, če zmagajo, imajo med tem ljudstvom veliko simpatij.

Vsega skupaj imajo revolucionarji po njihovi trditvi 15.000 mož, dočim jih ima vlada 25.000, katerih pa ne more vseh poslati v boj, ker bi bilo zanjo prenevarno, če bi pustila razna mesta brez vojaštva.

Mehikanski slučaj je velezanimiv dokaz, da so gospodarske razmere tisto kolo, ki goni v naši dobi vse, čemur se pravi politika ali politično življenje. In zanimivo je, kako narašča brezpogojna moč kapitalizma. Včasih je veliki kapital uničeval le male obrtnike, spravljal le delavce v svojo odvisnost, je potem začel raztezati svoje gospodstvo nad ogromnimi podjetji, nad celimi svetovnimi industrijami, zdaj pa kupuje cele države. Moč kapitalizma je s tem pač najbolje označena in boj proti njemu najbolj utemeljen.

* Bienerth in Khuen Hedervary se torej vendar še nista mogla zediniti zaradi brambnih predlog oziroma zaradi novega vojaškega kazenskega zakona. Pravdava se zaradi uradnega jezika pri vojaških sodiščih. Khuen hoče, da veljaj na Ogrskem brezpogojno madjarščina kot razpravni jezik, Bienerth pa predlaga, da naj se v takih slučajih, ko stranke ne znajo madjarškega, razpravlja nemško. Ne nemu ne drugemu ne pride na misel, da je za obtožena vseeno, naj razpravljajo kitajsko ali pa turško, če ne govore tako, kakor on razume. Jezikovno

vprašanje pri sodiščih je že važno, ampak le s tega stališča, da ima jezik služiti razumevanju, ne pa vsakovrstnim »državnim idejam«. Značilno pa je sploh to, da ne zve javnost o vseh brambnih predlogih nič drugega, kakor da se ogrska vlada z avstrijsko prepira radi jezika. Kakšna je vsebina novega kazenskega zakona, kako bodo varovane pravice tistih, ki se zapletlo v njegove zanke, je za vlade postranska reč, za prebivalstvo pa tajnost, kakor da se novi zakon ne tiče ljudskih sinov!

* Krščanski socialisti so na Nižjem Avstrijskem izgubili deželnozborni mandat v okraju Mödling Perchtoldsdorf Gumpoldskirchen, ki je bil doslej v njihovih rokah. Krščansko socialni kandidat Vincenc Geyregger je dobil 602, njegov nasprotnik Tamissino pa 1218 glasov.

* Med banom Tomašičem in hrvaško srbsko koalicijo se je razpor zadnji čas zelo poostiril. Ker si ban s svojo aktivno politiko ne more dobiti dovolj pristajev, da bi mogel ustanoviti vladno večino, izkuša oslabiti hrvaško-srbsko koalicijo s tem, da bi jo kompromitiral pred narodom. Začel jo je napadati, da je svoj čas sklenila politično pogodbo z Wekerlejevo vlado, in ji očital, da je bila tista pogodba škodljiva za Hrvate. Ta taktika je koalicijo silno razkačila. Da je imela z Wekerlom in Košutom opravka, je pač davno znano; kakšne so bile točke dogovora, je seveda teže dognati. Ker je tedanja politika ostala brezuspešna, je že umevno, da koalicija ne misli več rada na njo. In če ji Tomašič še več podtika kakor je bilo, se ni čuditi, da koalicija besni. Sklenila je, da bo poslej vodila proti Tomašiču najostrejši osebni boj in da bo proti njegovi vladi nastopila z vsemi sredstvi, ki ji bodo na razpolago. Izdala bo tudi manifest, v katerem hoče pobijati Tomašičeve trditve. Boj proti Tomašiču, ki ni nič drugega kakor sluga Khuen Hedervaryja, je že potreben, ali koalicija prihaja z njim nekoliko pozno.

* Vstaja v Albaniji prinaša danes Turkom, jutri Arbanasom kakšen uspeh. V celoti napredujejo Turki, mogoče pa je, da bodo boji še dolgo trajali. Sicer pa so vse to samo epizode. Če tudi Turki zmagajo, bo to le začasno. Prvo priliko, ki jo bodo dobili, bodo Arbanasi zopet porabili, da se upro.

* V mladoturški stranki so se zadnji čas pokazala neka nesporazumljenja in govorilo se je že, da je v stranki neizogiben razkol. Najnovejša poročila pravijo, da se je vse poravnalo, da je stranka enako močna kakor doslej in da je njena disciplina neporušena. Program se je spopolnil z nekaterimi točkami. (Bolj zanimivo bi bilo, če bi se zvedelo, s kakšnimi).

* Na Francoskem je minister za javna dela pisal predsednikom vseh železniških družb in jih prosil, naj vpoštevajo sklep parlamenta z dne 14. aprila, da naj se vsi železničarji, ki so bili lani v času velike stavke odpušteni, zopet nastavijo.

* Portugalska vlada je odstavila škofa Vasconcello v mestu Beja in ga naznanila sodišču radi ponarejanja dokumentov.

* Mehikanski vstaji so pozvali mesto Juarez, naj se v 24 urah uda. Iz Novega Jorka poročajo, da je predsednik Diaz že pripravljen odstopiti.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

Izvrševanje volilne pravice.

Volilci in volilke izvršujejo svojo volilno pravico osebno, to je vsak volilec in vsaka volilka mora iti osebno volit.

Vsaka ženska, ki plačuje kakršenkoli davek, ima volilno pravico in voli, kakor smo že naglašali, osebno, a ne, kakor je bilo dosedaj v navadi, potom pooblaščenca. Društva, družbe, ustanove, zavodi, korporacije, sploh vse juridične osebe izvršujejo svojo volilno pravico po osebah, ki jih na zunaj zastopajo, ali pa po svojih pooblaščencah, ki pa morajo biti moški.

Soposestniki davku podvrženega zemljišča imajo skupaj en glas.

Ako ta soposestnika živita v zakonski skupnosti, potem voli za oba mož.

Ako pa soposestnika ne živita v zakonski skupnosti, lahko pooblastita enega izmed sebe, da gre za oba volit, ali pa tudi kakega drugega.

Vsak pooblaščenec pa mora biti tudi zase volilec, in mora imeti, ko pride volit, v rokah pismeno pooblastilo, ki so je podpisali vsi soposestniki ali vsaj večina njih.

Če so soposestniki samo moški ali pa moški in ženske, smejo dati pooblastilo enemu izmed moških soposestnikov ali pa kakšnemu moškemu volilcu.

Naglašamo vnovič: Pooblaščenec mora biti sam volilec, a ne sme prevzeti več kakor enega pooblastila.

Kakor smo že gori omenili, volijo društva, družbe, sploh razne korporacije po zastopnikih, to je po tistih osebah, ki jih na zunaj zastopati.

Takšen zastopnik je tudi varuh mladotletnih.

Vsak zastopnik mora biti avstrijski državljani in vsaj 24 let star.

Zastopnik ne sme biti pod skrbstvom, ne sme biti aktiven vojak, ne sme uživati ubožnih podpor iz občinskih ali drugih javnih sredstev, in ne sme biti obsojen radi raznih nečastnih dejanj, kakor tatvine, sleparstva, goljufije itd.

V čemer pa se zastopnik razločuje od pooblaščenca je to, da zastopniku ni treba, da bi bil za se volilec in da lahko zastopa več volilnih upravičencev, ki ne morejo osebno voliti.

Vsak zastopnik se mora z dokumenti kot tak izkazati pred volilno komisijo.

Volilna dolžnost.

Opozorjamo volilce in volilke, da je pri teh občinskih volitvah uveljavljena dolžnost, to se pravi — vsakdo, ki je v volilskih imenikih vpisan kot volilec ali volilka, mora voliti, to je, priti jutri v nedeljo, dne 23. t. m. med 10. dopoldne in 4. popoldne na volišče in tam oddati volilni kuvert z glasovnico.

Volilni dolžnosti niso podvrženi samo tisti, ki ne prebivajo stalno v Ljubljani.

Kdor izmed volilcev ali volilk ne pride k volitvi, bo po končanem volitvah pozvan na odgovor in kaznovan.

— Kdor ne bi imel pri sebi glasovnice na dan volitve ali bi je ne mogel dobiti, naj vzame kos čistega mehkega papirja, pa naj napiše nanj:

za prvi razred (beia kuverta):

I.
Socialno demokratična stranka
I. Pavlič Josip, stavec in posestnik

za drugi razred (modra kuverta):

II.
Socialno demokratična stranka
I. Kristan Anton, časnikar

za tretji razred (rdeča kuverta):

III.
Socialno demokratična stranka
I. Kristan Ethin, urednik

Veljavne so tudi natančno take glasovnice.

Na voliščih se dobe glasovnice pri naših zaupnikih. Preskrbe se tudi uradne kuverte, če bi jo komu nasprotniki pokvarili. Vsak volilec se ogibaj nasprotnikov, volitev je tajna in nima nihče pravice zahtevati od volilcev, da bi mu pokazal, kako voli.

— Krakovčani in Trnovčani, pozor! Danes ob 8. zvečer bo v gostilni M. Erbežnikovi v Veliki čolnarski ulici št. 17 (stara Breskvarjeva gostilna) volilni shod, na katerem poročata sodr. dr. Josip Tomšič in Ethin Kristan. Volilci! volilke! Udeležite se tega shoda polnoštevilno! Sodrugi, agitirajte za mnogobrojno udeležbo!

H. SUTTNER

urar prva največja domača
exportna tvrdka ur zlatnine

Tovarniška var-
stvena znamka: „IKO“

„IKO“

Ljubljana Mesni trg in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

— Pazite na legitimacije in ne dajte jih nikomur iz rok! Volilni sleparji izvabljajo našim volilcem legitimacije pod vsemi mogočimi pretvezami. Ne sedajte na nobene limanice!

— Volišča so razdeljena po abecedi. Vsak volilec ima na legitimaciji zapisano, kje da voli. Pazite torej na to, da Vam ne bo treba z iskanjem volišča po nepotrebnem izgubljati časa!

— Zavedni delavci! Porabite zadnje ure za agitacijo, da ne bodo nasprotniki s sleparijami premetili Vaših tovarišev!

— Mestni uslužbenci ljubljanski, deželni uslužbenci, ali se spominjate, kako so vam klerikalci in liberalci prepovedovali organizacijo? Ali se spominjate, kako so Vas že večkrat izrabljali v svoje politične namene, potem pa pustili na cedilu? Ravnali so čisto tako z Vami, kakor delajo drugi z delavstvom. Ne dajte jim torej svojih glasov, marveč oddajte jih socialnim demokratom.

— „Slovenski Narod“ piše v sredo, da je narodno-napredna stranka podpirala tiste kandidate, ki jih je priporočala bolniška blagajna ljubljanska. Konstatiramo, da bolniška blagajna ni priporočala nikakršnih kandidatov in če misli »Slovenski Narod« loviti volilce s takšnimi noticami, mu povemo, da nam je popolnoma vseeno, kateri delodajalci so voljeni v načelnstvo bolniške blagajne, ni nam pa vseeno, če se poizkuša tako naivno slepiti naše volilce in jim namigavati, češ da so delavci dolžni iz hvaležnosti glasovati zanje pri občinskih volitvah. Tako farbanje bi pač bil pravi vzrok za batine po hinavskih liberalnih grbah, če bi bile dovoljene. Nedostojno je to! Nepošteno!

— Klerikalna „Slovenska Ljudska Stranka“ (volilni odbor) je izdala več letakov, in sicer posebej za moške in posebej za ženske. Dočim v letaku za moške bere levite liberalcem, napada v drugem letaku za ženske na neokusen način nekatere osebe, kar pravzaprav z občinskimi volitvami nima nobenega stika. Očita liberalnim kolovodjem nemoralnost in sovodstvo. Ni naša naloga braniti liberalce, ali klerikalci nam vendar ne bodo zamerili, če jih tudi vprašamo, kako je z moralo po nekaterih župniških, kako je z moralo v krogih, ki so »Slovenski Ljudski Stranki« prav blizu, kako je z zakonolomstvom in zavajanjem žrtve v klerikalnih vrstah? Če smatrate to za politikum, potem — potem bo boj precej hud in bo klerikalna morala tako slabo obstala, da Vam bo žal, da ste spravili ta vprašanja v javnost.

— Narodnost slovenske liberalne in klerikalne stranke je navadna krinka, s katero hočejo loviti tudi delavske sloje in napraviti posamezniki politično kariero, ki naj jim pomore do tega ali onega korita. Vendar pokažejo večkrat svoje pravo lice. Tako so n. pr. liberalci, Nemci in klerikalci v najlepšem bratskem objemu nastopili meseca decembra pri volitvah v zavarovalnico proti nezgodam. Složni so bili celo v tem, da je treba delavstvo oslepariti, zaradi tega so razpošiljali sporazumno pizve, v katerih so naročali podjetnikom, da naj pobero prazne glasovnice delavcem, ker hočejo »združeni bratci« sami napisati v glasovnice kandidate za zavarovalnico proti nezgodam. Nov sliven dogodek imamo zabeležiti prošlo sredo. V sredo so bile volitve delodajalskih delegatov za okrajno bolniško blagajno ljubljansko. Tudi teh volitev so se »slovenski« pobratimi udeležili složno. Eno in isto kandidato listo so imeli, pa so šli na volišče kot vzorno disciplinirana »mala« vojska. In kaj lepo jih je bilo gledati, kako ljubeznivo se bratijo. Razumemo, da je tako ravnanje v njihovem interesu in ne čudimo se njihovemu ravnanju. Toda čudimo se ljubljanskim volilcem, delavcem, državnim, deželnim, mestnim uslužbencem itd., če verujejo frazam tistih strank, ki napram svojim volilcem iz teh slojev nikdar ne pokažejo odkritosrčnega lica. Volilci vseh delovnih slojev, uradniki, državni, deželni in mestni uslužbenci, volite jutri zaradi tega le socialno demokratično, ker se ne morete zanašati na odkritosrčnost nobene druge stranke. Kolikor socialnih demokratov bo v novem občinskem svetu, cenjeni volilci, toliko bo vaših zanesljivih zastopnikov, in nič več! Zatorej jih volite sami in priporočajte jih drugim, da jih volijo!

— Ali smo mi Culukafri? Liberalna stranka je izdala volilne plakate, s katerimi vabi volilce, da naj glasujejo za njene kandidate. To je seveda njena pravica in nikjer ni pametnega človeka, ki bi ji to zameril. Agitacija je bistven del političnega življenja. Ali od vsake stranke, ki hoče veljati za dostojno, se sme zahtevati, da ne agitira z lažjo. Proti temu načelu pa se je prav grdo ogrešila liberalna stranka s svojimi plakati, na katerih imenuje sama sebe edino slo-

vensko stranko. To je maneuver, ki se mora obsojati z vso odločnostjo. Gospodje naj imajo o narodnosti pojme kakršne že hočejo, ali nobene pravice nimajo, da bi odrekli narodnost drugim. Toliko kolikor liberalci, smo socialni demokratje tudi Slovenci, najbrže pa še boljši od njih.

— Klerikalna mularija ljubljanska je postala zadnje dni tako predrzna, da že na ulici napada in žali mirne pasante iz politične strasti. Mlečnozobim fantalinom in njih črnuharskim vzgojiteljem bo treba odšteti batin, če ne bodo nehali izzivati, kakor so to delali v četrtek večer na Marijinem trgu.

— Iz življenja bogaboječih oseb. Prejeli smo in objavljamo brez komentarja: Cenjeni sodrug urednik: »Slovenec« članek glede na našo mladinsko organizacijo me je silno užalostil, ker me je prepričal, da vlada med našimi ljudmi res velika moralna propalost. Kar je res je res, cenjeni sodrug urednik, pa če se na glavo postavite! Jaz na pr. opažam, da se naša mladina vse preveč briga za znano škofovo brošuro, da pa premalo bere »Dejanja sv. Detinstva«, »Življenje svetnikov in svetnic božjih« itd. Ali se ne da temu odpomoči? Jaz mislim, da prav lahko; samo dobre volje je treba. Po mojem mnenju je prav socialna demokracija poklicana, da začne z bogoljubnim delom, saj pravijo, da je bil Kristus prvi socialni demokrat. Posnemajmo ga! Vem, da zgodbice iz sv. pisma več ne vlečejo, ker so se že davno, davno vršile in so se jih ljudje že naveličali. Ampak če bi razkrili dejanja bogaboječih oseb, ki še žive, potem ni dvoma, da bi to silno učinkovalo in ljudstvo bi se začelo zopet povračati nazaj h Kristusu kralju. Pravijo, da bo ponižnost poveljčana — postavimo torej luč na mernik in pokažimo ljudstvu novodobne svetnike, da se bo lahko zgledovalo nad njih bogoljubnim življenjem. Da, svetnikov nam je treba, da jih bo ljudstvo lahko videlo in slišalo, pošlato in poduhalo. Oh, koliko manj greha bi bilo, koliko grdobij in napuha bi izostalo, če bi ljudstvo imelo živih svetnikov, h katerim bi se lahko zatekalo, jih molilo in častilo! In izpolnile bi se preroške besede nad slovenskim ljudstvom: En hlev in en pastir! Tedaj pa bi se vzdignil slovenski narod in s sveto jezo šturmal katoliški »Union«, kjer so Veliki petek jedli meso in brali brezbožne časopise. Da pa se bo vse to tudi zgodilo, je treba dela, vztrajnega in bogoljubnega dela! Biti moramo pripravljani, da nas ne dohiti šiba božja; zakaj na vsem Slovenskem ni niti toliko pravičnikov, kolikor jih je bilo v Sodomi in Gomori. Ali se ne izpolnjuje svetopisemske prerokbe, da bo prišel Antikrist, se s hudičev pomočjo vzdigoval v zrak, metal med ljudstvo denar in se izdajal za namestnika božjega? Da, da, napovedani časi se bližajo; zato pa je treba, da se vzdigne sveta vojska, ki bo pomandrala hudičevu delo v prah. Ponižnost, duhteča cvetka, stopi na plan in postavi se na čelo ljudstvu, da preženeš sejalice hudičevega semena in povrneš v naša srca zopet mir in pokoj! — Cenjeni sodrug urednik! Če Vam drago, sem pripravljen opisati življenje nekaterih bogaboječih oseb, knjige pa pokloniti naši mladinski organizaciji, ki bo iz njih črpala nove življenske sile in se tako obvarovala pohujšanja in razuzdanosti. Vsebinsko primerno Vam navajam nekaj naslovov: 1. Pater Šega, duhovni vodja prisilne delavnice, ali simbolični pomen lilije. 2. Fajmošter Škerjanc ali navodila za vzhledno zakonsko življenje. 3. Iv. Štefe in čudodelni revolver. Praktično navodilo za nerode, ki ne morejo najti neveste. 4. Rožice in orehi. Čudezne dogodivščine iz življenja bivšega izanskega fajmoštra Mavranga. 5. Kako je pop ukanil satana ali mlinski kamen brez luknje. Odlomki iz moralne teologije slovenskega duhovnika. Po virih uršulinskega kateheta I. Kerhmeta. 6. Gorenjec ima trdne pesti. Zgodovinska črtica iz časa Pibrove kandidature. Iz spominov bivšega kranjskogorskega kaplana Fröhlicha. 7. Nikdar v življenju veči! 500 komadov za groš! Priročna knjiga za sejarje, špekulante in borzijance in vse one, ki se pečajo s prodajo piltkov, patanoštrov in odpustkov po šolah. V znak hvaležnosti poklonjeno mestnemu katehetu I. Smrekarju. 8. Ein Kriegstrick. Praktična razlaga Liguorija za enoletne prostovoljce. Po Fr. Terseglavu. 9. Orientalna ženitba. Orlovska dogodivščina »Slovenčevga« poročevalca Puca. Praktično navodilo za mladeniče, ki še nimajo postavne starosti. 10. Naraščaj na katoliški podlagi ali kako so socialni demokrati napodili predsednika krščansko socialnega tekstilnega delavstva, ko je na Emonske cesti lezel čez planke. 11. Svinj-

ske podobice gosp. Vrančiča, staroste Katoliškega rokodelskega društva v Ljubljani. — Kakor vidite, cenjeni sodrug urednik, bo to prav lepa zbirka bogoljubnih knjig, ki jih bom začel kar pisati, če ne bo »Slovenec« pustil naše mladinske organizacije pri miru. Imam pa še več stvari pripravljenih. Vas pozdravlja N. N.

Ljubljanski sodrugi, pozor!

Imenik volilcev za državnozbornske volitve je od včerajšnjega dneva naprej skozi 14 dni razpoložen. Sodrugi in delavski volilci lahko vpogledajo vanj pri politični organizaciji v Šelenburgovi ulici št. 6, drugo nadstropje, levo, vsak dan od 9. zjutraj do 7. zvečer.

Volilec v državni zbor je vsak moški, ki je 24 let star in biva že eno leto v Ljubljani.

Sodrugi, prepričajte se takoj, če ste vpisani ali če ni kdo po krivici vpisan. Reklamacije napravi organizacija brezplačno.

Delavci!

Približuje se

prvi majnik.

Pripravite se po vseh krajih, da ga dostojno praznujete!

Letošnji prvi majnik, ki ga imamo v očigled državnozbornskih volitev, je praznik boja.

V tem zmislu se pripravimo, da bo prvi majnik pravi delavski dan!

Goriško.

— Podgora. Krajni politični odbor se je z ozirom na državnozbornske volitve obrnil na okrajno glavarstvo v Gorici s prošnjo, da določi za krajevno občino Podgora dve volilni komisiji in to zato, ker je občina obsežna in je večina sodrugov volilcev uslužbenih v podgorski tovarni, kjer se jim po navadi delajo razne zapreke, vsled česar se večina ne more udeležiti volitev, če bi se te vršile v občinskem uradu, ki je precej oddaljen od tovarne. Ker ni delavstvo še tako močno, da bi lahko zahtevalo od tovarne, da se mu da na dan volitev prosto vsaj par ur in to po zakonu, se po navadi puščajo iz tovarne delavci od ure do ure, da več delavcev ne utegne na volišče. Iz teh vzrokov se je politični odbor obrnil na kompetentno oblast in ta je prošnjo ugodno rešila ter izdala oglas, kateri pravi, da se za občino Podgora določata dve volilni komisiji in sicer za volilce, ki bivajo v davčni občini Podgora, komisijo s sedežem v Podgori in za volilce iz Pevme, St. Mavra in Podsabotina, komisijo s sedežem v Pevmi. Do sedaj še ne vemo, katere prostore določi županstvo za sedež komisije v Podgori. Gotovo pa je, da je najprimernejši prostor ljudska šola, ker stoji v sredi vasi, zato je upati, da se tudi ta prostor za to določi, ker bi drugače za podgorske volilce bilo ravno tako, kakor če bi se volitve vršile v občinskem uradu za vse štiri vasi. Sodrugom dajemo to na znanje, kakor tudi, da preskrbi politični odbor volilni imenik, kateri jim bo na razpolago vsak dan v društvenih prostorih, kjer se lahko prepričajo, ali so vpisani. Obenem naznanjamo vsem sodrugom zaupnikom in onim, ki so vpisani v politični organizaciji, da bo v sredo, dne 26. t. m. zaupni shod v svrhu razširjenja agitacije in na katerem se izvoli tudi volilni odbor. Sodrugom priporočamo, da se tega shoda udeležijo polnoštevilno.

Volilci, jutri odločate o svoji usodi!

Vsak pošten volilec, vsaka poštena volilka, vsak pošten delavec bo premislil, preden odda jutri svoj glas, komu ga da in zakaj ga da tej ali oni stranki.

Štiri stranke se udeležijo jutri občinskih volitev in kdor ni politik, kdor ima ušesa samo za sladke besede, kdor rad verjame hinavskim lažem, kdor je strahopeten, bo volil s tisto stranko, ki ga slučajno dobi v svoje pesti in ne bo razmišljal o tem, kakšen program ima ta ali ona stranka, ne bo razmišljal, katera stranka zastopa s svojim programom njegove interese.

To zlo se maščuje nad vsemi proletarskimi sloji ljubljanskimi že desetletja, to zlo tišči k tlom delavstvo, uradništvo, malo obrtništvo, učiteljstvo, socialen napredek Ljubljane in podražuje življenske razmere v Ljubljani.

Nemška stranka za te sloje ne pride v poštev; mi se ne moremo družiti z njo, kakor so se že mnogokrat družili liberalci in

klerikalci, ker je nazadnjaška, ker je protislovenska in tvori jedro najhujših izkoriščevalcev slovenskih delavcev.

Enako kakor z nemško stranko, se ne morejo pajdašiti delovni in služabni stanovi s klerikalno stranko, ker je tudi ta stranka morilka duha, zatiralica svobode in negovalteljica srednjeveških suženjskih razmer, ki si zvečine ne prisvoja druge naloge kakor to, da slepi ljudstvo z verskimi svetinjami, da delavstvo iz svoje kratkovidnosti, inteligenca pa iz svoje sebičnosti in čisto tudi zlobnosti prezre dejstva klerikalne politike, dočim klerikalni kolovodje kujejo kapital zase v materialnem in političnem pogledu in razpenjajo svoje zasluževalne verige na vse sloje, ki stoje v kakršnemkoli službenem razmerju z delodajalci, oblastmi in uradi.

In liberalna, takozvana narodno-napredna stranka? Tz politički nestvor, ki je davno zapravil vso življensko energijo in je spreten le v slepenju volilcev, ki menja svojo dlako od volitev do volitev, a je v praksi vedno bil nasproten delovnim slojem, ki je pobijal splošno volilno pravico, in nikdar ni imel zmisla za nobeno socialno reformo, klika, ki sovraži socialno demokracijo iz dna duše, bega sedaj delavske volilce in lovi njih glavo.

Odkar vlada v Ljubljani liberalna stranka, gre bujno klerikalizem v klasje; klerikalizmu je liberalna stranka stregla s svojo čisto nezmislno, skozinskoz pa nesmotreno politiko, a nikoli se ni brigala za delavske potrebe, za uradniške potrebe, za učiteljske potrebe, pač pa je dosledno prezirala vsakršno napredno stremljenje in z ostudno drznostjo je nastopala od nekdanj proti socialni demokraciji.

Liberalna stranka je pobijala od nekdanj socialno demokracijo zaradi tega, ker je socialno demokratična stranka resnično napredna. Pobijala pa je delavsko stranko z nedostojnimi sredstvi.

In če pregledamo kandidate vse treh meščanskih strank, liberalne, klerikalne in nemške stranke? Katera izmed njih je neodvisna? Kaj smo čuli od njih drugega nego zabavljanje, osebno smešenje, norčije, pa nobenega občinskega programa. Oboji, klerikalci in liberalci so si naštevati drug drugemu grehe, grehe, ki so jih zakrivali oboji, grehe, ki govorijo prej proti njih kandidaturam nego zanje. O bremenih so govorili! O bremenih, ki so jih klerikalci sklenili, liberalci pa pomagali sklepati o njih.

Volilci, povejte nam enega neodvisnega moža izmed vseh kandidatov, ki so tam navedeni! Veže jih najprej protidelavski program, dalje jih veže strankarska disciplina, in sicer disciplina, o kateri sklepa liberalna ali klerikalna večina, ki ni prijazna ne delavstvu, ne učiteljstvu, ne uradništvu. Vsi delavski, uradniški, maloobrtniški in učiteljski zastopniki bodo v občinskem svetu le peto kolo, ki njih zahtev ne bo nihče upošteval, kakor se je to godilo že doslej v občinskem svetu, se je godilo v deželnem zboru in se godi tudi danes v deželnem zboru. Ironija je, pošiljati zastopnike v korporacije na programu, ki je bistveno nasproten zahtevam tlačanih slojev. In kdo izmed vseh tistih zastopnikov ima toliko energije, da bo nastopil odločno za koristi tovarišev v krogu, ki nima nobenega zmisla za potrebe tlačanih stanov, za kulturne potrebe? Volilci, velika ironija bo to, če nasedete limanicam, ki so Vam jih nastavili nasprotniki, ki se sramujejo svojega programa in ga zaradi tega niso nikjer pred volilci razvili.

Imeli so v nedeljo klerikalci in liberalci »manifestačna« shoda. Volilci, povejte, ali niso govorniki na teh shodih uganjali samo norčije, oba shoda sta bila publicca brez jedra in bedaste pene so sprejemali poslušalci z aplavzom. Premagala je volilce slepa strast in nič drugega in ta strast naj odločuje, kdo bo sedel v občinskem svetu. Nihče ni vprašal za program.

Volilci! Vse to nam dokazuje, da klerikalni in liberalni kandidati računajo na sedeže, ne pa na resno zastopanje ljubljanskih občanarjev. Dolžnost delavskih volilcev, dolžnost volilcev, ki hočejo imeti delavno in odločno zastopstvo v občinskem svetu, zastopstvo, ki ne bo od nikogar odvisno, ki se bodo v vseh občinskih stvareh lahko zatekali k njim, morajo voliti socialno demokratično. Več kot ves občinski svet je vredno za volilce neodvisno zastopstvo! Zatorej, volilci, pozor!

Prvi majnik je delavski praznik!

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in ino- zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

STOPNICE, BALKONI, OGRAJE, STAVBENI OKRASKI, KORITA, BETONSKI VOTLI ZIDAKI, POKRIVALNE PLOŠČE, KANALIZACIJE I. T. D.

KRANJSKA BETONSKA TVORNICA TRIBUČ & K^{OMP.} LJUBLJANA. PISARNA, DELAVNICE IN SKLADIŠČE NA TRŽAŠKI CESTI. - TELEFON 296.

CEMENTNE CEVI NA STROJ ALI NA ROKO IZDELANE V VSEH MERAH, BARVASTE MOZAIK-PLOŠČE ZA TLAK, CEMENTNA OPEKA ZA DIMNIKE I. T. D.

Nihče več ne godrnja
Čez slabosti in težave
Ako

spozná,
ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Julius Meinl

Uvoz kave
Veležgalnica kave

ARENA

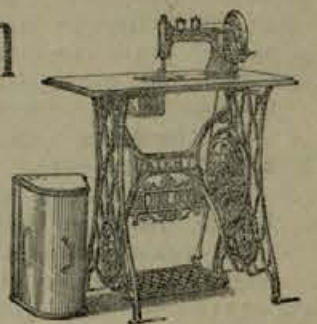
„Narodnega doma“ je od nedelje naprej 2. t. m. na razpolago za shode, sestanke, gledališke predstave, veselice i. t. d. i. t. d. — Z odličnim spoštovanjem — Emil Keržnik, restavratorec.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt
Pisarni stroji „Adler“
Vozna kolesa.
Geniki zastoj in franko.

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli
lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 steklenic. Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

ANTON ZUPANČIČ, KNJIGOVEZ, LJUBLJANA

SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 31.
priporoča se za prijazna naročila na vsakovrstna v knjigoveško stroko spadajoča dela. — Izdeluje tudi jako okusne okvirje in passepartout, prikladne vsakovrstnim podobam.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo
s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga. Izvršuje vsa mizarstva in stavbna dela. Lastna tovarna na Glineah pri Ljubljani.

Lekarna pri „zlatem orlu“ v Ljubljani, Jurčičev trg št. 2,

priporoča sledeča zdravila:

Čaj za bolne na živcih je izvrstno krepilno sredstvo za živce, izboljšuje spanje, učinkuje pri nervozni oslabilosti. Cena kart. K 1.20.

Dunajske kapljice zoper krč utešujejo bolečine v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. Steklenica 20 vin. 6 steklenic K 1.—

Za gospe i. gospodične ima v zalogi čaj, ki je preizkušeno sredstvo pri vsakovrstnih bolih in nepravilnostih pri prihodih zaostalega mesečnega pranja, ki obenem pospešuje pranje (menstruacijo). Cena kart. K 1.50.

V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okrajne bolniške blagajne v Ljubljani, bolniškemu zavodu c. kr. tobačne tovarne in bolniški blagajni c. kr. priv. južne železnice.

Pivovarna Göss, akc. dr.
prej Maks Kober v Gössu

priporča svoja piva v sodčkih in steklenicah - najboljše kakovosti. -

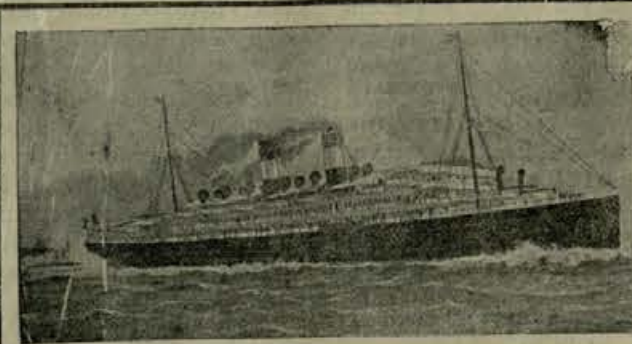
Zaloga v
Sp. Šiški.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozi sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električna razsvetljava, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v juž. Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.